

New Era

ENGLISH SECTION OF
Official Organ
of the
South Slavonic Catholic Union.

Nova Doba

AMPLIFYING THE VOICE OF THE ENGLISH SPEAKING MEMBERS

With the Pathfinders

Gowanda, N. Y.—Just adding two cents' worth to what other members of our lodge told you in last week's Nova Doba, and also in this edition. I want to remind the Pathfinders to be sure to come to the regular monthly October meeting, which takes place next Tuesday, Oct. 15, for another of our happy evenings together. Meeting starts at 7:30 p.m., but what follows is still another thing. We have Inez Crozier and Anna Strout to supply the refreshments for Hallowe'en get-together. One of the requirements is that you must dress up in your oldest clothes, or your costume. The latter is preferred. Be sure to dress different and I am sure that you will have a much better time. This affair should be like an old-timers' fashion show.

Assessments may be paid at the meeting, but I would prefer to have you bring your money to my house either before or after the meeting up to the 25th of the month. My mother will be the Pathfinders' secretary for this month at home while we make merry. Remember though, that it's going to depend on you to make an enjoyable evening. We want all the members to come and Inez and Anna promise us a treat.

I wish to mention also that anyone who did not attend the dance at the Slovene Hall on Sept. 29 missed a treat, what with Mary and Stephanie Turk

G. W. MEETING

Cleveland, O.—Members of George Washington Lodge are urgently requested to be present at the next meeting to take place Friday evening, Oct. 12, in Room No. 2 of the Slovene National Home. Meeting will begin at 8 p.m.

Bowling for both boys and girls will be discussed. Other topics of benefit to all also will be taken up during the meeting. Dancing will follow the regular order of business. Friends are invited to attend.

Joseph Jaklich, Pres.,
No. 180, SSCU.

Center Ramblers

Center, Pa.—On Saturday evening, Oct. 27, Center Ramblers will hold a Hallowe'en dance at the Slovene Hall. A well-known orchestra will furnish the music. Members and friends of all neighboring lodges are invited to attend. A good time is assured to all. Committee in charge is working hard to put this affair over with stars flying, and with the cooperation of every member the task will not be difficult. Prizes will be awarded to the prettiest and ugliest costumes. We expect to see you at the Slovene Hall. When? Oct. 27. Time?

Ernest Palcic, Sec'y,
No. 222, SSCU.

P. S. We are fortunate in having some juvenile writers from Gowanda represented in this week's issue of Nova Doba. Be sure to look on the juvenile page for articles by Elvina Korbay, Olga Skrabec and Henry Kaluza.

BRIEFS

Pathfinders' Hallowe'en Party

Gowanda, N. Y.—"When the frost is on the pumpkin, and the fodder is in the shock" is the time of the year when we begin to think of Hallowe'en fun; and so, in keeping with the time, Pathfinders Lodge, No. 222, SSCU, will stage a Hallowe'en party at its next regular meeting. A jolly time and plenty of tasty refreshments are assured to all.

By a special decree of the old witch, all who attend must dress in a costume appropriate for the occasion. Failure to do this may provoke her and then

"The goblins'll git you if you don't watch out."

Inez M. Crozier.

A Matter of Opinion

By Frank J. Progar
No. 203, SSCU

Springdale, Pa.—"Ye Country Store," as conducted by this writer last year, will not be revived from the smouldering fire ruins that enveloped it some time after being entrusted to the remaining "bachelors"; but the chatter will continue and be considered as just A Matter of Opinion.

Frank Doljack, playing outfield with the Detroit Tigers in the American League, has taken part in two out of the six world series games against St. Louis Cardinals of the National League. When this column goes to press the two teams are credited with three victories each. Last year, when the Washington Senators of the A. L. encountered the New York Giants of the N. L. for the world championship, Joe Kuhel, also Slovene, played first base for the Senators, which makes it two years in succession that Slovene players took part in the baseball classic.

Two editors of Cleveland high school publications come from Slovene stock. Helen Sodja, senior at Collinwood High, is editor-in-chief of The Collinwood Spotlight, and on the staff are included Mildred Slabie, Amelia Medic and Ben Zdesar. At John Hay High Elizabeth Kopore is editor of the John Hay Ledger, where Paul Bogdanovich is circulation manager, Steve Bodnar assistant manager and Irene Kovach reporter.

Annual Interlodge League Day

Day will take place Jan. 12, 1935, in the Slovene National Home, as announced by league officials. Majority of English-conducted lodges belonging to various Yugoslav fraternal orders are members of the league, and included are Collinwood Boosters, No. 188, SSCU, Betsy Ross, No. 186, SSCU, and George Washington, No. 180, SSCU.

SPREADING IT ON

After Jessie had been to boarding school a few weeks, she began signing her letters home "Jessica." Facetious Thomas, her brother, wrote in reply:

"Dear Jessica—Dadica and Momica have gone to visit Aunt Lizzica. Uncle Samica is buying a new machinica, but he doesn't know whether to get a Fordica or Chevica. The old cowica had a calfica and I was going to call her Nellica, but I changed it to Jimica. Your brother, Tomica."

DRILLER BY BIRTH

"Have you been a dentist very long?"

"No, I was a riveter till I got too nervous to work up high."

Tures of the Gophers.

And a little gal told me my writeups are not so good any more . . . no, it wasn't Betty Boop, but maybe she is right . . . look for more color and fun in the succeeding issues . . . and so long!

Stanley Pechaver,
No. 2, SSCU.

Have You Received Any of the Following Cash Awards?

\$4.00 for every new member enrolled for \$2,000 death benefit.

\$3.50 for every new member enrolled for \$1,500 death benefit.

\$3.00 for every new member enrolled for \$1,000 death benefit.

\$1.50 for every new member enrolled for \$500 death benefit.

\$1.00 for every new member enrolled for \$250 death benefit.

\$0.50 for each new juvenile member enrolled.

Our SSCU makes this offer to you. Take advantage of it by enrolling one or more new members at your next meeting.

Reverie

By Helene Strauss, No. 222, SSCU, Gowanda, N. Y.

I sat in front of the fireplace the other night and found myself strangely fascinated by the weird designs and figures which the flames were continuously making.

At times the entire fireplace represented to me a large dance, and the leaping flames appeared to be human figures, frolicking about in a very joyous mood.

Some of them acted in a manner so similar to my friends and acquaintances that I was tempted to call them by name.

Once I unconsciously laughed aloud and a certain member of my family asked me if my mind was affected, but I was thinking about two of those little flames which kept embracing each other, and looked for all the world like a couple of Pathfinders, Mary Sladich and Frankie Samson. (Nuff sed!)

Another flame seemed to have all the characteristics of a football player, and, of course, I couldn't help calling that one "Looch."

Then there was Mr. Conscientious Flame, who burned so steadily and looked so dependable. There was something more brilliant and reserved about him, so naturally my mind christened him "Ernie."

One cute little flame kept winking and flirting in a cute, coquettish manner and I called her "Mish" because she looked so vivacious and gay.

Louis Andolesek was in my fireplace, too; all the other flames seemed to kind of "idolize" him and whenever he spoke they all obeyed his commands.

There were ever so many more, representing so many different people and before I realized it I heard the clock striking 12. To my surprise, I had spent the whole evening—but a most enjoyable one—at a regular fireplace party, in company with my friends. And now I would suggest to you that—

Some evening, when you're lonely,
And don't know what to do,
Sit down beside your fireplace
And watch your dreams come true.

While the little flames are dancing,
They make you feel so gay
You'll soon forget your troubles
And your cares will fly away.

Just start this game of "Make Believe,"
And very soon you'll find
A flock of happy little thoughts
Go floating through your mind.

And as you sit there thinking,
If you watch close, you'll see
Those little flames are friends of yours,
At least—they want to be.

So, never be unhappy,
For there's some dear, shining face
Always waiting for you,
In the fireplace.

And next time you feel kind of "blue,"
And lonely as can be,
Just take this tip; and take a trip—
To the "Land of Reverie"!

Answered the Signal

Brown: What made you start clapping your hands when that woman stepped on your foot in the crowded car?

Barlow: I was dozing, and I thought my wife was giving a musical cue and was signaling that it was time to applaud.

been noted for ridiculous and inconsistent speeches, but such ludicrous assertions as the above ought to cause this Old Guard to receive a laughable defeat. But the women may differ—and the local bachelors have reason to ponder over congressional prospects... Skip to the Senate?" They have

GEOLOGIC HONEYMOON

Young Wife: Tom, it's just about a year since our honeymoon, when we spent that glorious day on the sands."

Tom (gloomily): We little thought then we'd be spending our first anniversary on the rocks.

MORE TROUBLE

"Had a terrible time with my flivver."

"Yeah,"

"Yep. Bought a carburetor that saved 50 per cent of gas, a timer that saved 30 per cent, and a spark plug that saved 20 per cent, and after I went ten miles my gas tank overflowed!"

MLADINSKI ODDELEK -- JUVENILE DEPARTMENT

DOBRA KUPČIJA

Pod pisano goro, kraj zelenega potoka je stala v starih časih nizka koča. Ni je bilo dosti, kaj bi dejal, saj je bilo v njej komaj prostora za vdovo in sina Martina. Živila sta slabo življene, saj sta pridelala samo nekaj poličev bobala. Moko pa sta si zasluzila pri sosedih s trdim delom, da sta imela za sok, ki je bil že od nekdaj steber Kranjske dežele.

To je bilo že zdavnaj, menda tisti čas, ko je prodajal Krpan sol po vaseh in se pretepel s finančarji, kar ste govorili že brali. Od vsega hudega in slabega je zbolela tista mati. Pa kako naj si pomaga, keni ni imela človeka razen sina Martina, ki pa je bil prenešen kot pameten. Vzela je kos platna, ki ga je sama spredala, ter ga dala svojemu sinu. Naročila mu je:

"Vzemi te platno in ga nesi na prodaj! Mogoče se najde kdo, ki bi ga kupil. Saj so še dobiti ljudje na svetu, zato pojdi po vaseh in trgh, da ga prodas. Tistemu ga pa nikar ne da, ki bi dolgo meščariš in se pričkal za ceno. Takšen človek je skopuh in ni dosti prida ter bi te rad prevaril. Ti skleni kupcijo s takšnim, ki malo govor, pa dobro plača."

Mati je nato vzela slovo od sina Martina, ki je oblijbil, da bo storil po njenih besedah. Gre in gre po dolgi poti, po strmem klancu, po trdrem kamenju. Glej, pa ti pride v belo mesto, kjer je bil baš semenj. Veliko ljudi je bilo tam, ki so kupovali v prodajali; bili so kmetijci v berači in potepuh. Sede Martin na kamen in ponuja platno. pride mimo ženica in vpraša:

"No, fant, ali prodajaš? Po čem pa to-le platno? Rada bi ga kupila, da sešejim srajco svojemu sinu, ki je prav takšenček bučman kakor si ti."

"Mati, kar naprej pojide! Bučman vani ne prodaja platna, ker vse preveč govorite."

Tako je dejal Martin in dalje kimbal in čakal kupca. Pa pride mimo kmet, ki je prodal vola in je rožljal s srebniki.

"Oha, fantič, ali platno prodajas? Pa mi ga daj! Na pet srebnikov zani, saj ni vreden toliko, pa danes sem dobre volje, zato naj bo!"

"Nič ne bo, oča, vam ne dam platna, vse preveč celjustate," je dejal Martin, ki je menil, da se mora ravnati po materninem nauku.

"No, fant pa ga imej! Hotel sem ti storiti dobro delo, pa si osaben, zato le naprej prodaj!"

Kmet odrobanti po trgu, sin Martin obsedel na kamenu. In so prišli drugi kupci, in mu ponujali denar, pa vsak mu je preveč govoril. In glej, približa se mrak, pade noč, zato Martin naloži platno na rame in vzame pod noge, pa jo ubere proti domu. Brusi cesto, rožlja po kamenu in maje z glavo. Zelo je slabe volje, ko tako premišljajo in se spomni matere. Pa ti pride mimo kapelice, v kateri je stal kip svetega Florijana. Ves je bil zlat in je držal v ruci golido, ki je bila srebrna.

"Ha, tako bo pravi, gotovo ima polno golido denarja," tako si misli sin Martin. Ustavi se pred njim in mu počaka platno.

"Hej, gospod v zlatem plašču, ali bi kupili moje platno?"

Nič mu ne odgovori svetnik, v strop gleda in izliva vodo na goreče hiše.

"Tale je pravi kupec, ki nič ne govor. Gotovo je pošten, kot je dejala mati, in mi bo dobro plačal," si misli Martin.

"Nate tole platno, za srajo vam bo prisoj prav, da se preoblečete, ako vas zmoči dež. Tudi otrokom ga lahko daste, aki vam jih je Bog dal."

Rocé sin Martin in vzame raz pleče svoje platno. Položi ga svetemu Floriju v naročje in ga pobožno po hrbitu.

"Tako, tako, dobrski mo! Le spravite platno! Noč se že dela, pa pridej jutri po denar!"

In Martin odide vesel proti domu, ker je prodal platno. pride, in mati ga brž vpraša:

"Komu si prodal platno? Pokaži, kje imas denar?"

Sin Martin odgovoril:

"I, tistem zlatemu moju sem ga prodal, ki stoji tam v kapelici. Nič ni govoril, pa sem mu ga dal, kot ste ukazali."

"O, hov, hov," zajoča mati. "Kaj si storil, platno si zapravil, v hiši pa ni denarja! Ti si pravi Martin! Bajtana bodo prodali in naju pognali po svetu."

"I, zakaj, saj sem dejal tistemu, ki je imel srebrno golido, da pridej jutri po denar." Gotovo ga ima polno golido, in bo dobro plačal."

"Joj, joj, ti si res bedak! Vse name bo zapravil!! Jutri na vse zgodaj reči tjo in vzem platno!"

Druži dan prisveti soinice, in Martin jo ubere na kapelico, ali platna ni nikjer. Pa zarožni nad svetim Florijanom:

"Kakšen poštenjak pa si ti! Platno si vzel, denarja pa ne da!"

Nič ne odgovori svetnik, zato začne Martin ves srdit tresti znamenje, da se odkrusi star zid. Iz razpokane pa se vsuje na tla vse polno tolarjev in cekinov.

Tisto kapelico je namreč sezidal pred nekoliko leti skopuh, ki mu je bilo ime Florijan. Postavil jo je na čast svojemu patronu in je zazidal vanjo svoj denar, ker je misil, da je tam najbolj varen.

To je zavriskalo Martin! Ali ga niste slisali? Saj so bili tolarji v cekinih vsi njegovi, ker je skopuh že zdavnaj umrl

TEMPTED TO SPEND SAVINGS

When Mother undressed Peggy for bed the other night, the little girl had not quite recovered from her "temper" of the early afternoon.

Peggy, you see, had wanted to break open the little stone bank into which she had been dropping her spare pennies for ever and ever so long. And Mother had persuaded her not to do so.

Now, when she had first begun "saving up" she was most enthusiastic about it and could scarcely drop in a penny quickly enough. But then, remember, she was so anxious to own that big, beautiful flaxen-haired doll in the window of the toy store at the corner.

Dolly's price was plainly marked on a neat little card pinned to her gorgeous pink silk dress—two dollars and twenty-five cents, an awful one indeed, when you remember that it meant Peggy must drop a penny into the lit-

breaking into savings. You want to spend only twenty cents now, to be sure, but presently you will want five more, and then ten, and it will not be long until all is spent. It always turns out that way, dear, once a person breaks into savings.

"Now, I can remember the time when your Father was a boy and saved up his pennies and dimes until he purchased a bicycle. He lived right across the street from my house, you know, and we were playmates. Often, as I know, he was tempted to forget about that beautiful, bright-red bicycle and spend his savings. But he did not—and he had his reward.

"I remember one day he told me that his uncle, who was making them a short visit, had given him a five-dollar bill, with the understanding that he should put it in his bank until he had saved up twenty-five dollars for his

THE JUNIOR COOK

QUICK HAM AND EGGS

Prepare one generous slice of cold boiled ham for each person to be served.

Warm plates on which food is to be served.

Lay the ham slices in a hot frying pan and fry till a delicate brown.

Take up onto warm plates.

Drop one egg for each person to be served into the pan in which the ham was cooked and fry till done as per taste.

Take up each egg onto the center of each portion of ham and serve at once.

This does not exceed 10 minutes to prepare and cook and makes a very good hurry-up meal.

NAVIHAN PASTIR

Občinski pastir Corga je bil velik hudošnec. Čeravno že starček, vendar je imel posebno veseljo kogarkor malo podražiti. Seveda le za šalo.

Nekoč si je pri čevljivarju Šivec dal pomoriti čevlje.

"Ampak napravi mi močne in nemnočljive, če hočeš, da te bom povabil in priporočil tvoje delo," je dejal čevljivar.

Sivec je pokimal ter se takoj lotil dela. Ko so bili čevljci gotovi, jih je Corga vzel in tudi posteno plača. A že drugi dan se je spet zglastil in nadrl Šivec:

"Lep kopitar si ti, res! Tebe bom pa že vedel priporočiti. Da te le sram ni!"

Čevljivar je skočil pokonci.

"Kaj gobezdaš? Povej, kaj ti ni všeč pri čevljih?"

"Ti se vprašuješ, glej ga, glej! To-rej čevlj, novi sele včeraj, pa imajo že ltknjene. Kdo bi se ne jezil!"

"Ni res," zarjave Šivec. "Pojdi ponje! Takoj pravim, mi jih prinesi, da vidim!"

"Henta no," se zašmeje Corga, "čemu bi hodil ponje! Saj jih imam na nogah. Poglej jih! Sicer pa res ne vem, zakaj se tako repenči, če trdim, da imajo čevljuk lunknje. Saj jih vendar morajo imeti. Kje zlomka naj pa vtaknem nogo v čevljih drugie, kakor skozi luknjo?"

To reks je bil hudošnec Corga že več, kar je bila njegova srča, kajti v vrata, ki jih je kozar utegnil zapreti, je Šibenik težko okovan čevlj.

"Ce bi me bila zadel pa tisti škarpet," je Corga potem pravil sosedom, "bi bila zdaj luknja ne le v čevljih, nego tudi v moji starci glavi!"

RAIN ON THE ROOF

Oh, why does the rain walk about on the roof?

His foot is as noisy and hard as a hoof. It's tappity-tappity, rappy-rap,

Till scarcely I get a brief hour for a nap!

He walks and he walks, but it never grows less—

That sound of his footfall; he's tireless, I guess.

It never goes forward; it never retreats, Like footsteps I hear every night in the streets.

My daddy says walking your health will maintain,

So walking is good I suppose for the rain;

But there are so many fine roofs of design

More suited for walking, he needn't use mine!

SMESNICE

Mati: "Kadar spis, Majdica, si najpridnejši otrok na tem svetu!"

Majdica: "Ali, mamica, saj ne morem zmerom spati!"

Pred hišnimi vraty stoji majhen deček. Ko pride stražnik mimo njega, ga ceček poprosi, da bi mu odprl. Stražnik odpore vrata in vpraša dečka:

"Kaj nisi znal sam pritisniti na ključko?"

"Ne, ker je pravkar prebarvana!" se je odrezal navihane.

Dva bahača pripravljajo drug drugega svoje prigode.

"Nekoč sem bil na severnem tečaju. Vseselj sem s čolnom po Severnem morju in videl otok, ki ga dosteš se ni zrlo človeško oko!"

se je pravil deček.

"Tako!" se začudi drugi. "No, če si res videl otok, ali si videl tudi črno piciko sredi otoka?"

"Seveda sem jo videl."

"No, vidiš, tista pikica sem bil pa jaz."

POLH

Poli, zaspance in lenuh, vselej masten, nikdar suh, kadar zora zažari,

v duplu on sele zaspí.

Ko pa vzdole lunica

—polh se prebudi iz snia

in potem se na vso moč

le gosti vso dolgo noč.

Portlej gre sreč s soncem spat,

z luno pa obedovat.

Ej, lahko je ta lenuh

vselej masten, nikdar suh.

NA GROBU

Na grobu moje matere veča luč bedi,

nihče je ne vidi . . .

Ni iz zlata, ne brona,

ni v kamen sekana,

je le misel moja tiha.

Ivan Mrak:

A BEAR AND A FAIRY

Old Bruin sat sunning himself at the mouth of his cave. He had enjoyed a good supper of honey and herbs, and was now sitting in the last shafts of the sun that came from the evening sun. "Almost nightfall," mused old Bruin. But the shades of night did not frighten him in the least. Indeed he enjoyed them. He enjoyed everything in the big outside world.

And old Bruin, like all wild creatures and children, loved fairies, even though he was a very fierce fellow, and he came willingly forward and stooped low so that Bob and Jane might mount upon his broad back. And the fairy, flying above his head, made him go at a very lively gait and before long the little ones came in sight of the village and their own home.

"Well," and he tapped one paw with the other. "It's fine to be a great black bear like myself. Goodness-me, how people do fear me. They'll run miles and miles to get out of my sight. And—they don't know that I'm not such a powerful fellow, after all. Even bobcat can make me hide myself behind the bushes. I look pretty fierce, but when put to the test, I'd rather run than fight."

Thus musing, Bruin sat as the last rays of the evening sun dazzled his eyes. Then after the red ball had dropped behind the crest of the mountain the fairy had them dismount, and pointing toward their home, said: "Now, there is no danger of your becoming lost again. You can see even your own gate, and the moonlight is as daylight. Goody, and never run away in search of wild blossoms again. Next time a fairy might not rescue you, and a bear would certainly make quick work of killing you."

Then the fairy was gone. And also Old Bruin was fast disappearing up the mountain path. And then the children heard their mother's and father's voices calling to them. And they ran home as fast as they could, and when they told their story their parents shook their heads, saying to one another: "The darlings have been asleep in the meadow and have dreamt that a fairy and a bear brought them home."

But Bob and Jane knew; and Old Bruin, sitting in his cave that night, knew. And he marvelled most of all.

Manica:

TAKO SE PLAVA

MLADINSKI DOPISI Contributions from our Junior Members

MORLEY, COLO.

To Our Juveniles

Cenjeni g. urednik: — Vesel sem bil, ko sem zagledal moj prvi dopis na mladinski strani Nove Dobe. Hitro sem ga pokazal mojematu. On pa me je nato vprašal, če ga znam tudi prebrati. Po slovensko brati mi gre bolj težko, zato sem se skoro malo ustrašil, ko mi je oče rekel, da moram znati prebrati, kar sem napisal. Malo sem se po-praskal za učesom in sem počasi začel ter vlekel do konca, če bi bilo prav ali ne. Seveda sem napravil dosti napak in povzročil dosti smeha, toda za prvi-krat je že bilo.

Še bolj sem pa bil vesel, ko sem za moj dopis dobil \$1.00 nagrade. Dolgo sem dario ogledoval, ker skoro ne vem kakšen je dolar, potem pa je pa oče vzel in še nekaj dolžil, da mi je kupil čevljaj za v solo. Glavnemu odboru JSKJ se najlepše zahvaljujem za na-grado.

Nastopila je jesen in pojavila se bladna jenska burja. Sola se je zo-pet pričela in z njo tudi naše šolske skrbi. Kljub temu se bom potrudil, da še katerikrat kaj v slovenščini na-pisem za mladinsko stran Nove Dobe. Čudim se kje so drugi dopisovalci za mladinsko stran Nove Dobe, da se jih je zadnje čase tako malo oglasilo z dopisi. Med 6,000 mladinskih članov JSKJ bi bilo lahko nekaj več dopisnikov. Torej, bratci in sestričice, oglasačje se večkrat v Novi Dobni!

Pozdrav vsem članom in članicam mladinskega oddelka JSKJ, pa tudi g. uredniku!

JACK SLAVEC,
član društva št. 140 JSKJ.

—

GOWANDA, N. Y.

DEAR EDITOR:

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

FR. MILČINSKI:

MUHOBORCI

(Nadaljevanje)

"Saj vem, mladost — norost! Boli me pa le, da se mi bega otrok. Pa tudi za tvojega ni prav, da ima misli drugod kakor pri svojih knjigah. Nič ne rečem fantu; čeden je in postrežen in pošten, toda od tega ne bo živel. Tukaj doma se ne bo izsola za jezičnega dohtarja, pa če Metuzalemovo starost doseže — to lahko sam izprevidiš, tajnik! Zato ga pošlji na Dunaj, če zmoreš, naj si pa drug kruh izbere. Tukaj in tako le leta trati in moči; škoda ran!"

Tajnik je postal, potegnil si je z roko čez visoko čelo in sive lase in še enkrat si je potegnil in tiko je odgovoril:

"Misliš, da mene ne skrbi? Toda edini otrok je, stara sva žena boleha, težko je nama, poditi ga po svetu, ko je tako rad doma — pa odlašava v odlašava."

"Težko je na svetu, težko!" je vzduhnil župan in se vzdignil s stola. Krepko je tajniku segel v roko in odšel.

* * *

Pri Podržajevih so odkosili.

Mamica Podržajeva se je pobožno prekrižala; sklenila je roki v naročje, globoko zasopla in zašepetala predse molitvico, ki se jo bila naučila od svoje mame, ta od svoje in ta od svoje: "Cast in hvala Bogu, sv. Janžu, vsem jogrom božjim, da smo jedli, da smo siti. Bog nam nagmeraj ne samo deset — ampak stokrat. Amen."

Potem se je z rokama uprla v mizo, in se počasi dvignila, poznalo se ji je, da jo bole noge; včasji je bilo boljše, včasji slabše, kakor je naneslo vreme. Pričela je pobirati jedilno orodje in skladati krožnike.

Pa je odzadaj pristopil Janko in jo objel čez rami. "Le pustite, mamica, bo že ato pospravljen v vunkaj nesel. Mamica pa bo zdaj malo legla, časopis bo čitala in se odpocila."

Mama je ljubeče pogledala sinca in potem mož je rekel: "Le pojdi, mama, in se odpocij, bova že s fantom vse opravila."

"Sta že pridna," je odgovorila in z dostojanstvom kakor kraljico jo je odzadel Janko k priprostemu divanu. Pod glavo jih je dal blazinico, nogi jih je zavil lepo gorko vodejo, na nos jih je natanki očala — od krošnjarja so bila kupljena in prav poceni — in v roke jih dal časopis, ki ga je župan posojal tajniku.

Oče in sin sta se spravila iz sobe, oče je šel v kuhinjo pomivat, sin drva cepit za hišo, mamica pa je ležala in brala in bila zadowljena s svojo usodo.

Citatni pa je pričenjala ljubljeni dnevnik vedno na zadnji strani. Črno obrobljena mrtvaška naznana in zahvale so jo najbolj mikale; dannadan je čitala isto in isto klobaso o nepozabnem sočnu oziroma očetu, bratu, stricu in starem očetu, o hiši žalosti itd., pa jih ni kar nič opešalo zanimanje za ta predel dnevnine literature. Zamolčati ne smemo, da ji čitanje ni šlo posebno gladko od rok, slabe oči in drobni tisk so jo ovirali. Mrtvaška naznana in zahvale so se dale seveda še najglajše čitali: da je le videla začetek stavka, pa je vedela, po katerem kopitu bo šlo naprej; kolikortliko jih je prav ta okolnost tako priljubila žalobne testavke. — Za njimi so prihajale na vrsto dnevine novice. In je čitala:

"Gospod nadučitelj Fran Loboda se je na lastno prošnjo umoril."

Začudena je tlesknila z ustnicama, položila list po sebi, pornila očala na čelo in obrnila glavo proti durim. Od zunaj se je čulo ropotanje s krožniki: mož je pomival. Čudno, da ji mož ni niti povedal o Lobodi; ali še ni čital lista? Saj Loboda je star znanec in prijatelj! Taka nesreča; umorjen! Uboga vdova in otroci! Ta žalost! In pa to, da je bil na lastno prošnjo umorjen, kaj takega še ne! Kako je neki to bilo!

Ni jih dalo drugače, moralna je poklicati moža: "Ata, ata!"

Zunaj se je zasljal glas: "Koj sem gotov, mama." Ropotanje je ponehalo, kmalu so se odprla vrata in vstopil je gospod nadučitelj, lično opasan s prekratkim kuhinjskim predpasnikom svoje majhne soprogre, ki si je vanj še brisal roke.

"Kaj pa je, mama?"

"Ali se nisi čital? O Lobodi? Ta revež! Tako grozno!"

"Pa kaj je vendar z Lobodo?"

"Da je bil zaklan ali ubit in da je še sam prosil za to!"

Na Podržajevi ni pretresljiva ta vest nikakor napravila onega silnega vtiska, kakršnega je pričakovala žena. Odvezal si je predpasnik, ga obesil črez stol in rekel:

"Nemara si pa zopet kaj napak brala, mama!"

Gospa si je popravila očala in dvignila list; nekaj časa je trajalo, predno jo je zopet našla, to krvavo novico.

"Glej," je rekla in je počasi čitala: "Gospod nadučitelj Ivan Loboda se je na lastno prošnjo umoril."

Mož ji je popravil: "Umirivil, mamka, ne umoril."

Gospa je še enkrat čitala: "Umi—ro—vil. Torej ne umoril. Hvala Bogu, da je še živ! Tako hudo mi je bilo po njem, tako prijazen in vesel gospod, ali ni res, mož? Pa tudi žena se mi je smilila in otroci. Zdaj sem res vesela, da ni nič hudega!"

Brala je še en pot: "... se je na lastno prošnjo u—mi—ro—vil. — Kaj se je z njim zgodilo, ata?"

"V pokoj je šel, tako kakor jaz. Sit je postal abecede in nadzornika."

"Torej je vendar šel v pokoj! Pa še lansko pomlad, ko so nas obiskali, ni maral kar nič slišati o pokolu. Se spominja, ata, govoril je, kakor da bo še deset let služil in bogove kam prestavljen. Na, zdaj je pa šel vendarle v pokoj!"

Tako je še dolgo modrovala mamica Podržajeva, predno je nadzorovala svoje razburljivo čitanje.

Stari Podržaj je jo rad dražil: "Naša mama, ko čita list, trikrat toliko doživi, kakor drug človek. Najprvo se zmoti in vživa bogve kaj drugega, nego je zapisano. Potem ko se ji pojasni pomota, je, kakor nanese, vesela ali žalostna, da ni res, kakor je poprej brala, to je zopet nov vžitek — in nazadnje vživa še novico kakršna je v resnici."

KOBARIDSKI JUNAKI podatkov o "laškem junastvu," da bo gotovo zanimal tudi naše čitatelje, zato ga spodaj prinašamo dobesednem ponatisu. — Ured. Nove Dobe.)

Pod naslovom "Odgovor ju-

nakom od Caporetta" priobčuje beograjsko "Vreme" prošle nedelje na vsej uvodni strani šest stolpcev dolg članek kot odgovor na sramoteno, ki jih objavljajo italijanski listi dan nadan o naši vojski in naši državi. Osobito se je v tem odlkovalo glasilo zadrških italijanov "San Marco." Ta listič je obdolžil srbsko vojsko strahopetnosti, če da je bila samo zato pobita že na Kosovu, da je běžala pred Bolgari pri Slivnici, da je pri Kumanovu komaj potolkla Turke s svojo nadmočjo in da je podlegla Avstriji, Nemčiji in Bolgariji iz gole bojavljivosti. Nesramni napad je v celoti ponovil radio v Bariju, zato je obema "Vreme" dalo zaslužen odgovor, ki ga priobčuje v njegovih bistvenih odstavkih.

Beograjski list pravi med drugim: "Na svetu ni naroda, ki bi v svoji zgodovini mogel zabeležiti same zmage. Mi se ne sramujemo narodne nesreče na Kosovu, niti neuspeha pri Slivnici, niti nasega zloma leta 1915, ko so nas udarili Avstriji, Nemci in Bolgari, trije proti enemu. Na svetu ni narod, ki v svoji zgodovini ne more zabeležiti niti ene zmage, pač pa neprerinjeno vrsto strahovitih porazov. To so Italijani."

V svoji novi zgodovini se je Italija vojevala prvič l. 1848 in je to vojno zaključila s strahovitim porazom pri Custozzi. Polom je bil tako strahoten, da so Italijani celo svojega kralja Karla Alberta proglašili za izdajalca. Naslednjega leta 1849 je Italija zopet trčila s sovražnikom na bojnih poljanah. **Zopot strašnega poraza pri Novari** in Karol Albert se je moral odpovedati prestolu. L. 1859 so bili Italijani znova potolčeni pri Solferinu in jih je rešilo le francosko orožje, ki je Avstrijem odvzelo zmago nad Italijani. L. 1866 stoji zopet v znamenu italijanskega poraza, to pot na morju. Zaradi napada Prusov na Avstrijo je tudi Italija pohitela, da ugrabi košček plena. Prusi so Avstrije potolki pri Padovi, Italijani pa so bili v svojo vojaško tradicijo teperi pri Visu, dasi so bili v silni premoci proti avstrijskemu borožju. Kljub italijanskim porazom je s pomočjo Francozov in Prusov prišlo do zedinjenje Italije.

Pri Kobaridu so Italijani obogatili svetovno zgodovino za edinstveni primer panike in begter odnesli rekord v strahopetnosti. Na morju je za to slavo poskrbel rušilec "Turbina." Od vseh vojnih ladij vojujočih se narodov v svetovni vojni je edino ta rušilec izobesil belo zastavo in se nedotaknjen z vso posadko predal Avstrijem. Nemške, ruske, francoske, angleške, avstrijske in druge ladje so tonile v boju, samo italijanski kapetan korvetne Bianti je svojo "Turbino" predal brez boja.

Pri Kobaridu so Italijani obogatili svetovno zgodovino za edinstveni primer panike in begter odnesli rekord v strahopetnosti. Na morju je za to slavo poskrbel rušilec "Turbina." Od vseh vojnih ladij vojujočih se narodov v svetovni vojni je edino ta rušilec izobesil belo zastavo in se nedotaknjen z vso posadko predal Avstrijem. Nemške, ruske, francoske, angleške, avstrijske in druge ladje so tonile v boju, samo italijanski kapetan korvetne Bianti je svojo "Turbino" predal brez boja.

Ker pa Italija ni dosegla niti ene zmage, si jo je izmisnila. Iznala je bitko in zmago pri Vittorio Veneto. Nemški general von Crammon piše o tej zmagi: "... po uporu avstrijskih Slovanov so se 20. oktobra uprljali Še Madžari, da jih niti nadvojvoda Jožef ni mogel več pomiriti. Čez štiri dni je bila fronta skoro popolnoma prazna. Italijani pa si je niso upali na pasti, še 27. oktobra so italijanske čete pod opreznim vodstvom Angležev pri Vittorio Veneto prekoračile Piave in zadele na popolno praznino." V tej praznini se je odigrala "zmaga" italijanskega orožja, kajti v njej ni bilo sovražnika.

Nemara si pa zopet kaj napak brala, mama!"

Gospa si je popravila očala in dvignila list; nekaj časa je trajalo, predno jo je zopet našla, to krvavo novico.

"Glej," je rekla in je počasi čitala: "Gospod nadučitelj Ivan Loboda se je na lastno prošnjo umoril."

Mož ji je popravil: "Umirivil, mamka, ne umoril."

Gospa je še enkrat čitala: "Umi—ro—vil. Torej ne umoril.

Hvala Bogu, da je še živ! Tako hudo mi je bilo po njem, tako prijazen in vesel gospod, ali ni res, mož? Pa tudi žena se mi je smilila in otroci. Zdaj sem res vesela, da ni nič hudega!"

Brala je še en pot: "... se je na lastno prošnjo u—mi—ro—vil. — Kaj se je z njim zgodilo, ata?"

"V pokoj je šel, tako kakor jaz. Sit je postal abecede in nadzornika."

"Torej je vendar šel v pokoj! Pa še lansko pomlad, ko so

nem begu drli v notranjost, da valci igrajo opasno igro. Mislimo odgovoriti ne samo z besedo, ampak tudi z dejanjem. O tem hrani zgodovina dovolj jih junaki od Caporetta sleči spotoma, da so lažje nadaljevali svoj maratonski tek po plodnih ravnicah Severne Italije. Slabo opremljena avstrijska vojska bi bila lahko podila bežeče strahopetce do samega Rima, da niso Angleži in Francuzi ustavili avstrijskega napredovanja. Begunci so od Kobarida tekli tja do Napolija in italijanski vojaški pisatelj Aldo Valori v živih barvah opisuje brezumni strah teh begunskega množičnosti.

Temu nasproti pa je srbska vojska strahopetce do samega Rima, da niso Angleži in Francuzi ustavili avstrijskega napredovanja. Begunci so od Kobarida tekli tja do Napolija in italijanski vojaški pisatelj Aldo Valori v živih barvah opisuje brezumni strah teh begunskega množičnosti.

V mladini je naša prihodnost. Mladina je potrebna za obstoj naših podpornih organizacij. Pridobivajmo našo mladino in držimo jo v naših organizacijah. Begunci so od Kobarida tekli tja do Napolija in italijanski vojaški pisatelj Aldo Valori v živih barvah opisuje brezumni strah teh begunskega množičnosti.

Temu nasproti pa je srbska vojska strahopetce do samega Rima, da niso Angleži in Francuzi ustavili avstrijskega napredovanja. Begunci so od Kobarida tekli tja do Napolija in italijanski vojaški pisatelj Aldo Valori v živih barvah opisuje brezumni strah teh begunskega množičnosti.

V mladini je naša prihodnost. Mladina je potrebna za obstoj naših podpornih organizacij. Pridobivajmo našo mladino in držimo jo v naših organizacijah. Begunci so od Kobarida tekli tja do Napolija in italijanski vojaški pisatelj Aldo Valori v živih barvah opisuje brezumni strah teh begunskega množičnosti.

V mladini je naša prihodnost. Mladina je potrebna za obstoj naših podpornih organizacij. Pridobivajmo našo mladino in držimo jo v naših organizacijah. Begunci so od Kobarida tekli tja do Napolija in italijanski vojaški pisatelj Aldo Valori v živih barvah opisuje brezumni strah teh begunskega množičnosti.

V mladini je naša prihodnost. Mladina je potrebna za obstoj naših podpornih organizacij. Pridobivajmo našo mladino in držimo jo v naših organizacijah. Begunci so od Kobarida tekli tja do Napolija in italijanski vojaški pisatelj Aldo Valori v živih barvah opisuje brezumni strah teh begunskega množičnosti.

V mladini je naša prihodnost. Mladina je potrebna za obstoj naših podpornih organizacij. Pridobivajmo našo mladino in držimo jo v naših organizacijah. Begunci so od Kobarida tekli tja do Napolija in italijanski vojaški pisatelj Aldo Valori v živih barvah opisuje brezumni strah teh begunskega množičnosti.

V mladini je naša prihodnost. Mladina je potrebna za obstoj naših podpornih organizacij. Pridobivajmo našo mladino in držimo jo v naših organizacijah. Begunci so od Kobarida tekli tja do Napolija in italijanski vojaški pisatelj Aldo Valori v živih barvah opisuje brezumni strah teh begunskega množičnosti.

V mladini je naša prihodnost. Mladina je potrebna za obstoj naših podpornih organizacij. Pridobivajmo našo mladino in držimo jo v naših organizacijah. Begunci so od Kobarida tekli tja do Napolija in italijanski vojaški pisatelj Aldo Valori v živih barvah opisuje brezumni strah teh begunskega množičnosti.

V mladini je naša prihodnost. Mladina je potrebna za obstoj naših podpornih organizacij. Pridobivajmo našo mladino in držimo jo v naših organizacijah. Begunci so od Kobarida tekli tja do Napolija in italijanski vojaški pisatelj Aldo Valori v živih barvah opisuje brezumni strah teh begunskega množičnosti.

V mladini je naša prihodnost. Mladina je potrebna za obstoj naših podpornih organizacij. Pridobivajmo našo mladino in držimo jo v naših organizacijah. Begunci so od Kobarida tekli tja do Napolija in italijanski vojaški pisatelj Aldo Valori v živih barvah opisuje brezumni strah teh begunskega množičnosti.

V mladini je naša prihodnost. Mladina je potrebna za obstoj naših podpornih organizacij. Pridobivajmo našo mladino in držimo jo v naših organizacijah. Begunci so od Kobarida tekli tja do Napolija in italijanski vojaški pisatelj Aldo Valori v živih barvah opisuje brezumni strah teh begunskega množičnosti.

V mladini je naša prihodnost. Mladina je potrebna za obstoj naših podpornih organizacij. Pridobivajmo našo mladino in držimo jo v naših organizacijah. Begunci so od Kobarida tek